

Főszerkesztői előszó

Éj Anyánk

Kurt Vonnegut 1961-ben megjelent, fikción alapuló örökérvényű műve nemcsak azért ragadja meg az embert, mert főhőse – Howard W. Campbell – úgy képzei, hogy élete jelenlegi szakasza leginkább a purgatóriumhoz hasonlít, még csak nem is azért, mert Campbell amerikai drámaíró létére a náci propaganda vezéralakja lett Berlinben a második világháború alatt – ami már önmagában egy meghökkentő fejlemény –, azonban teszi mindezt az amerikai hírszerzés kérésére azzal a hihetetlen „előnyös” feltétellel, hogy ezt sosem fedheti fel. Mikor a háborút követően mégis visszatér Amerikába, élete céltalan egzisztenciáján csupán rövid időre enyhít szomszédjával kötött barátsága, aki nem mellesleg egy szovjet titkosügynök, illetve halottnak hitt szerelmének hirtelen felbukkanása, aki – mint később kiderült – valójában annak a húga. Életét egy izraeli börtön cellájában veti papírra, és annak befejezése egy percre sem lehet kétséges az olvasó számára mialatt olvas – az egész regényt átható csapongó gondolatokkal és abszurd elemekkel telítődött, mellbevágó kiábrándultságról. *„Azok vagyunk, aminek kiadjuk magunkat, így hát vigyáznunk kell, minek adjuk ki magunkat”* – figyelmeztet mindnyájunkat az író.

Hogy Kurt Vonnegutot megszégyenítő módon folytassuk, a jelen előszó első részének csupán annyi köze van az uniós politikákhoz, hogy egy komolynak ígérkező irományt mégsem lehet a bohókás és közhelyes kérdéssel útjára indítani, hogy „melyik volt előbb, a tyúk vagy a tojás?”. Márpedig az uniós jog elsőbbségének tisztázása komoly dolog és a bohókás kérdés pont olyan örökérvényű, mint az „Éj anyánk”. Lehet hogy pont ezért gondolta úgy a német Alkotmánybíróság is egy szép májusi napon, hogy Solange I, II és III ítéletek ide vagy oda, ő most bizony tiszta vizet önt abba a luxemburgi pohárba. Nem átkodott kimondania, hogy az Európai Unió Bíróságának egyik ítélete (Weiss és társai), illetve az Európai Központi Bank gazdaságélénkítő programja *ultra vires*, költségvetési érintettségénél fogva sérti Németország alkotmányos identitását, és hogy azért nem köti a német Alkotmánybíróságot, mivel az EUB által alkalmazott értelmezési módszer az uniós jog olyan értelmezéséhez vezetett, amely érthetetlen, vagyis azt *„objektíve önkényesnek”* kell tekinteni. Fel is bolydult a méhkas. Hirtelen mindenki alkotmányjogász és uniós jogi szakértő lett. És ennek megfelelően tették is le a voksukat jobbra vagy balra, fehérre vagy feketére, Alkotmányra vagy Szerződésre. Mert hát olyan még se lehet, hogy egyszerre két jogrend is elsőbbséget élvezzen. Pedig hát egy ideális világban ez akár még meg is történhetne. Azonban a jogászt nem ilyen fából faragták, ő csak normahierarchiában tud gondolkodni, így számára nincs egymás mellé, hanem csakis egymás alá- és fölérendeltség.

A következő örökérvényű megjegyzéseket érdemes tenni az előadás szünetében. Valóban életidegennek tűnik az a helyzet, hogy már meghozott ítéletet ne hajtsanak végre és ez valóban az uniós jog vagy minden dramaturgiai túlzás nélkül az Unió egységét veszélyezteti. Az alkotmányos identitás azonban az uniós jog részét képezi, annak bőkezűbb alkalmazása akár az ilyen jellegű viták élet is el tudná venni vagy legalábbis azt jelentősen mérsékelni. Az ítéleteket nemcsak meghozni kell, hanem el is kell tudni fogadtatni. Óhatatlanul az egyik félnek nem fog tetszeni az ítélet, ezért törekedni kell arra, hogy az ítéletek legalább objektív szempontból elfogadhatók legyenek a felek számára. A helyzet megítélésén továbbá az sem segít, hogy az Unió továbbra sem csatlakozott az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez annak ellenére, hogy ezt az EUSZ 6. cikkének (2) bekezdése – immár lassan 11 éve – egyértelműen kötelezettségként rögzíti. Nem utolsósorban az uniós jog elsőbbségének kimondása nem *l'art pour l'art*. Az uniós jog primátusa elengedhetetlen volt ahhoz, hogy az uniós jog a nemzeti jogban érvényesülhessen a magánszemélyek védelme érdekében. A kompetenz-kompetenz kérdéskör azonban – lássuk be – nagyon messzire esik a magánszemélyek védelmének kérdésétől. Így továbbra is két különböző szemlélet érvényesül, illetve ütközik: „*a Jog kormányoz minket, nem pedig a bírák*” (Bredin) és ezzel szemben „*az Unióban a bíró testesíti meg a jogot*” (Jacqué). Majd kiderül, hogy a német döntés milyen irányba viszi el ezt a vitát az uniós jog fejlődése szempontjából. Egy biztos, a lecke fel van adva.

Kecsmár Krisztián
főszerkesztő